

Materjalide taaskasutus ei pruugi anda rahalist võitu

FOTO: RAUL MEE



“Ehitusmaterjalide puhul ei pruugi taaskasutus anda rahalist võitu, sest vaja võib minna keerukamat tootmisprotsessi, mis kokkuvõttes võib muuta toote lõpphinna liiga kalliks. Vaja on pigem kavalaid lahendusi kui toorest jõudu,” arvab Saint Gobaini ja Eesti Ehitusmaterjalide Liidu juht **Mart Arro**.

Saint Gobaini juht Mart Arro ütles konverentsil Tark Ehitus, et osa materjali ümbertöötlemine ja uuesti taaskasutamine võib minna kulukaks.

“**E**estis näiteks korjatakse kokku kipsplaadijäägid – neid saab kasutada uue kipsplaadi tootmiseks. Kui rääkida soojustusmaterjalidest, siis ka 70% klaasvillast on taaskasutatud klaas ehk ettevõtetes, kus tekiavad klaasijäätmel, kogutakse need kokku ja kasutatakse tulevikus villa tootmisel,” tõi Saint Gobaini ja Eesti Ehitusmaterjalide Liidu juht **Mart Arro** näiteks.

Tema sõnul on materjalid erinevad ja mõne materjali puhul võib n-ö materjali taaskasutamine anda rahalise võidu, aga samas tähendab taaskasutus kompleksuse tõusu tõttu keerukamat tootmisprotsessi. “Selles mõttes, et on olemas erinevad materjalid, mida sa pead kombineerima erinevatesse toote koostistesse. Teine asi on taaskasutatud materjaliga see, et selleks, et normaalselt tootmist üles ehitada, peab sul olema konkreetne toormaterjali voog – kui sa pead seda kogu aeg vahetama,

sest kord tuleb üks toormaterjal ja siis teine, sõltuvalt sellest, kuidas parasjagu saadavus on, tõstab see oluliselt kompleksust.”

Taaskasutatud materjalide lõpphind liiga kõrge

Taaskasutuse vaatest on tootjate jaoks Arro sõnul puudu üks lüli: “Kui räägime mõnest valmis-materjalist, mille peaks ümber töötlemise toormeks, siis betoonmaja näitel on see üsna keeruline: selle peab keegi ümber töötlemise erinevate fraktsioonidega killustikuks, eraldama terase ja muud komponendid.”

Küsimus taandub tootja jaoks majanduslikule vaatele. “Kui palju sa pead investeerima ja mis tegelikult taaskasutatud materjalist toodetud toodete lõpphinnaks siis tuleb.” Tootmisprotsessis tähendab muudatusi ka see, et materjale soovitakse omakorda edaspidi taaskasutada. “Kui me loome uusi materjale, peame ette nägema, mis sellest materjalist tulevikus saab ja kuidas seda materjali saaks tulevikus ära kasutada. See nõuab aga investeringuid, et materjali ümber töödelda ja uuesti taaskasutada,” jätkas Arro.

Trendikas on pakkuda rohetoodet

Suur osa ehitusmaterjale puudutavaid nõudeid tuleb meile väljastpoolt, nii et tootjad peavad nendega kohanema, aga siiski järjest rohkem otsivad ka ehitusmaterjalide tootjad ise uuenduslikke lahendusi. “Kui me võtame näiteks suured kontsernid, mis on liitunud rohelepetega, siis neil on omad eesmärgid. Tulemas on trend, et ettevõtete vahel tekib võistlus, kes suudab pakkuda paremat ja keskkonnasäästlikumat toodet. Vaadates Skandinaaviat või Soomet, siis seal täpselt nii ongi.”

Alati ei pea aga Arro sõnul materjale eraldi taaskasutama, vaid tuleks taaskasutada rohkem ehitusmaterjalidest koosnevaid

elemente. “Hoone võiks saada lahti võtta ja viia teise kohta, kus seda on rohkem tarvis. See on üks variant, et võtame hoone lihtsalt koost lahti ja paneme kuskil teises kohas üles.”

“Me räägime n-ö Lego klotsidest, mida saaks vajadusel lahti võtta ja ümber formuleerida,” lisas Milttoni kestliku elukeskkonna ekspert **Tõnis Arjus**. “See on tuleviku vaates oluline nüanss – kuidas saada suuremat lisandväärtust sisendist, mis ehitusse pannakse. Võitlus keskkonnahoidlikkuse nimel tootjate vahel juba käib ja üks nüanss, mis tasub eraldi välja tuua, on see, kuidas tulevikutooteid saaks lihtsamini ringluses hoida ehk me ei räägi ainult sisendist, mis kulub toote valmistamiseks, vaid ka sellest, mis juhtub tootega hiljem.”

Ta tõi näite pilootprojekti näol Sauelt. “Kui seal tehti kortermaja tehasele renoveerimist, pandi elementidest majale peale soojustuskihid, samal ajal aga arvutasid projekteerijad välja, millise maja või lasteaia nendest elementidest veel teha saaks – see on uus praktika.”

“Betoonelementide tootjad võiksid olla tulevikus need, kes ostavad kokku vanu betoonelemente ja müüvad neid edasi, selle asemel et uut elementi alati valada,” kirjeldas Estkonsulti projekteerija ja volitatud ehitusinsener Jürgen Einpaul tulevikustsenaariumi, kus ressurss – inimtööjõu energia – kulub selleks, et hinnata vana elemendi tugevust, mitte valada uut. “Liiguksime sel moel teadmistemahuka majanduse poole. Kui viimase 50 aasta jooksul oleme harjunud valama palju betooni, siis nüüd peaksime kulutama rohkem aju kapatsiteeti ja vähem loodusressursse, ehitama maju rohkem kavalusega ja vähem toore jõuga.”

Einpaul lisas, et kokkuvõttes võib see tulla ka odavam. “Me ei pea alati rohkem kulutama, vaid kasutama kavalaid lahendusi. Vanale majale uue otstarbe leidmine võib tulla kokkuvõttes isegi odavam.” ...